

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 8

Očekávané výstupy

Jazyková výchova

ČJL-9-2-04 - správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodně komunikační situaci

ČJL-9-2-05 - využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace

ČJL-9-2-06 - rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí

Minimální doporučená úroveň očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

ČJL-9-2-04 p, ČJL-9-2-05 p pozná a určí slovní druhy, skloňuje podstatná jména a přídavná jména, pozná osobní zájmena, časuje slovesa

Rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk

ČJL-9-2-06 p rozezná větu jednoduchou od souvětí

Komunikační a slohová výchova

ČJL-9-1-02 - rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru

ČJL-9-1-03 - rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj

ČJL-9-1-07 - zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu

Literární výchova

ČJL-9-3-02 - rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora

ČJL-9-3-04 - tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie

Dílčí výstupy

Jazyková výchova

- orientuje v systému slovanských jazyků, jejich podobnostech a odlišnostech
- rozpozná nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a ovládá zásady tvoření českých slov, užívá správné tvary slov přejatých
- správně užívá spisovné tvary sloves a zájmen
- dokáže určit slovesný vid
- umí využívat znalostí poměru mezi souřadně spojenými hlavními větami při komunikaci
- uvědomuje si významové vztahy mezi hlavními větami v souvětí, mezi větnými členy a souřadně spojenými větami vedlejšími.
- chápe jazyk jako bohatý a mnohotvárný prostředek k získávání a předávání informací
- správně využívá interpunkce v souvětí
- chápe složitost jazyk jako nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání

Komunikační a slohová výchova

- formuluje hlavní myšlenky přečteného textu a vytvoří stručné poznámky tj. výpisky, výtah
- umí interpretovat charakteristiku literárního hrdiny a charakteristiku vlastní
- zvládne vytvořit posluchačům srozumitelný výkladový text
- vytvoří gramaticky i věcně správný písemný projev
- dokáže odlišit subjektivní a objektivní sdělení
- pokusí se o vlastní tvořivé psaní
- vyjadřuje své názory, argumentuje, odlišuje fakta od názorů a hodnocení

Literární výchova

- seznámí se s eposem a románem, jejich místem ve vývoji literatury.
- pozná nejvýznamnější tvůrce a díla.
- interpretuje umělecký text, čte jej s porozuměním, dokáže ho převyprávět, vnímá a oceňuje estetickou stránku uměleckého textu, je schopen postihnou hlavní myšlenku díla.
- orientuje se v základních žánrech literatury faktu, dokáže je od sebe navzájem odlišit.
- chápe specifika dramatických žánrů, seznámí se s dalšími, pozná jejich významné představitele na základě ukázek z děl významných autorů.

- pozná na základě literárních ukázek žánry.

Učivo:

Komunikační a slohová výchova

čtení – praktické (pozorné, přiměřeně rychlé, znalost orientačních prvků v textu), věcné (studijní, čtení jako zdroj informací, vyhledávací), kritické (analytické, hodnotící), prožitkové

naslouchání – praktické (výchova k empatii, podnět k jednání), věcné (soustředěné, aktivní), kritické (objektivní a subjektivní sdělení, komunikační záměr mluvčího, manipulativní působení projevu, zvukové prostředky souvislého projevu a prostředky mimojazykové), zážitkové

mluvený projev – zásady dorozumívání (komunikační normy, základní mluvené žánry podle komunikační situace), zásady kultivovaného projevu (technika mluveného projevu, prostředky nonverbální a paralingvální); komunikační žánry: připravený i nepřipravený projev na základě poznámek nebo bez poznámek

písemný projev – na základě poznatků o jazyce a stylu, o základních slohových postupech a žánrech; vyjádření postoje ke sdělovanému obsahu, vlastní tvořivé psaní (komunikační žánry: charakteristika, subjektivně zbarvený popis, výklad, úvaha)

Jazyková výchova

zvuková podoba jazyka – zásady spisovné výslovnosti

slovní zásoba a tvoření slov - obohacování slovní zásoby, způsoby tvoření slov

tvarosloví – slovní druhy, mluvnické významy a tvary slov

skladba – výpověď a věta, stavba věty, pořádek slov ve větě, rozvíjející větné členy, souvětí, přímá a nepřímá řeč

pravopis – lexikální, morfologický, syntaktický

obecné poučení o jazyce - skupiny jazyků (slovanské – především slovenština – a jiné, jazyky menšinové), jazyk a komunikace (původ a základy vývoje češtiny)

Literární výchova

tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, záznam a reprodukce hlavních myšlenek, interpretace literárního textu, vytváření vlastních textů

způsoby interpretace literárních a jiných děl

základy literární teorie a historie – struktura literárního díla (námět a téma díla, literární hrdina, kompozice literárního příběhu), jazyk literárního díla (obrazná pojmenování; zvukové prostředky poezie: rým, rytmus; volný verš), literatura umělecká a věcná (populárně-naučná, literatura faktu, publicistické žánry)

literární druhy a žánry – poezie, próza, drama, žánry lyrické, epické, dramatické
v proměnách času – hlavní vývojová období národní a světové literatury, typické žánry a jejich představitelé

Mezipředmětové vztahy

HV – hudební skladatelé – Mozart, zhudebněné texty

Z – cestopisy Zikmund, Hanzelka

VV – dobové grafiky a fotografie

PV – vztahy mužů a žen – psychologie a sexuologie

OV – národ, svoboda, společnost, rasismus, nacismus, židovství, antisemitismus

D – humanismus, romantismus

Průřezová témata

MDV – Receptivní činnosti - Vnímání autora mediálních sdělení

Identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení, výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci, prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu.

MDV – Receptivní činnosti - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů), hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením, chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel, identifikování základních orientačních prvků v textu.

MDV – Receptivní činnosti - Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality.

Různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce, rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem.

Identifikace společensky významných hodnot v textu, prvky signalizující hodnotu, o kterou se

sdělení opírá, identifikace zjednodušení mediovaných sdělení, opakované užívání prostředků (ve zpravodajství, reklamě a zábavě).

OSV – Sociální rozvoj – komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků, cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání, dovednosti pro verbální i neverbální sdělování (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbální sdělování), specifické komunikační dovednosti (monologické formy – vstup do tématu – rétorika), dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů), komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.), efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace, pravda, lež a předstírání v komunikaci.

OSV – Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí, problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci